

подкрепянь отъ една надежда и готвещъ се за борба културна и политическа. Сжщинското отдѣляне отъ омразното гръцко черковно опкеунство било се вече постигнало. Българскиятъ черковенъ въпросъ билъ вече почти на половина разрешенъ. Първата грижа на всѣки по-събуденъ българинъ, който отивалъ въ Цариградъ отъ разнитъ краища на Българско, — била да посети скромната българска черковица, тази премила народна светиня.

Въ Цариградъ при всѣка по-голѣма черкова имало и предстоятель—титуляренъ владика, който бдѣлъ за управлението и за добрия редъ въ нея и служелъ на голѣми празници. Цариградскитъ първенци българи помолили гръцкия патриархъ да ржкоположи Илариона Стояновъ, или пъкъ о. Неофита Рилски, за владика на българската черкова, но патриархътъ отказалъ и после за такъвъ ржкоположилъ архимандрита Стефанъ Ковачевичъ, единъ авантюристъ сърбинъ, който тогазъ случайно се намиралъ въ Цариградъ и съ разни хитрости склонилъ на това първенцитъ българи и руския посланикъ и патриарха. Но въ 1854 г. Ковачевичъ билъ махнатъ отъ българската черкова.

• III.

Следъ Кръмската война (1853—1856 г.) и издаването на Хатихумаюна се начева нова ера за народитъ въ Турция: била провъзгласена вѣрска и народностна свобода и равноправност между мюсюлмани и немюсюлмани, поданници на императора. Дотогазъ и българитъ въ Цариградъ се били вече поумножили и между тѣхъ се явяватъ и повече търговци и по-заможни и по-интелигентни и съ по-развито национално чувство, явяватъ се и учени. Пъкъ имало и българи висши турски чиновници: освенъ по-рано споменатиятъ Ст. Богориди, но и после—Г. Кръстевичъ, Васибеки Великовъ, Георгаки Стояновъ Чалъоглу и др. Нѣкои отъ казанитъ българи станали познати на турскитъ голѣмци и на по-важнитъ търговци гърци и арменци, дори и на нѣкои европейци (особено отъ персонала на руското посолство) и придобили голѣмо влияние между българитъ въ Цариградъ и въ царството. Сега вече търговцитъ замѣстили еснафитъ. И казанитъ българи много извършили и за роднитъ си мѣста—за черкови и училища. И съставътъ на настоятелството при българската черкова на Фенеръ се подобрилъ. Въ 1858 г. почнало да издава първото тамъ българското списание — *Български книжици*. Цариградската българска община почнала да печели все повече почитъ и довѣрие у всички български общини въ царството и тѣй станала първа между тѣхъ. Тѣ слуша-ли нейнитъ съвети и следвали нейния примѣръ. Тѣй казаната об-